

Nr 41

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan m. m.; given Stockholms slott den 10 januari 1958.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Andersson

Propositionens huvudsakliga innehåll

Riksdagen har genom skilda beslut för tidigare budgetår bemyndigat Kungl. Maj:t att avgöra vissa frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan. I den föreliggande propositionen hemställes (p. 1) om bemyndigande för Kungl. Maj:t att i viss utsträckning jämväl för budgetåret 1958/59 medgiva befrielse från ersättningsskyldighet till kronan. Vidare underställes riksdagens prövning (p. 2—5) fyra frågor om befrielse från ersättningsskyldighet.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 10 januari 1958.*

Närvarande

Statsministern ERLANDER, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, KJELLIN, JOHANSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, vissa frågor om befrielse från ersättningsskyldighet och anför härutinnan följande.

1.

I propositionen 1957: 6 (punkt 1) föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1957/58 avgöra dels frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan på grund av förlust av eller skada å krigsmakten tillhörig eller av krigsmakten med nyttjanderätt innehavd egendom, dels ock frågor om efterskänkande av fordran, som grundade sig på kronans regressrätt mot förare av kronans eller av kronan med nyttjanderätt innehaft motorfordon, luftfartyg etc. enligt de i ämnet gällande ansvarsreglerna, allt i den mån kronans fordran i det särskilda fallet icke överstege 5 000 kronor. Sedan statsutskottet i utlåtande 1957: 34 hemställt, att riksdagen måtte bifalla framställningen, anmälde riksdagen i skrivelse 1957: 115, att riksdagen fattat beslut i överensstämmelse med vad utskottet i utlåtandet föreslagit.

Med stöd av detta bemyndigande har Kungl. Maj:t — med beaktande av vad riksdagen framhållit i skrivelse 1945: 155 — under år 1957 medgivit befrielse från ersättningsskyldighet på sätt framgår av en förteckning, vilken torde få såsom *bilaga* fogas vid detta protokoll (motsvarande förteckningar över likartade, med stöd av riksdagens tidigare bemyndiganden, avgjorda ärenden återfinns såsom bilagor till propositionerna 1946: 82, 1947: 56, 1948: 46, 1949: 145, 1950: 74, 1951: 57, 1952: 54, 1953: 45, 1954: 44, 1955: 41, 1956: 36 samt 1957: 6).

Nu ifrågavarande ärenden uppgår visserligen icke till samma betydande antal som under åren närmast efter beredskapstidens slut. Ärendenas art synes dock motivera det förenklade behandlingssätt, som vinnes, om dessa frågor i viss utsträckning kan avgöras av Kungl. Maj:t. Med hänsyn härtill bör enahanda bemyndigande som under budgetåret 1957/58 utverkas även för budgetåret 1958/59.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1958/59 avgöra dels frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan på grund av förlust av eller skada å krigsmakten tillhörig eller av krigsmakten med nyttjanderätt innehavd egendom, dels ock frågor om efterskänkande av fordran, som grundar sig på kronans regressrätt mot förare av kronans eller av kronan med nyttjanderätt innehaft motorfordon, luftfartyg etc. enligt de i ämnet gällande ansvarsreglerna, allt i den mån kronans fordran i det särskilda fallet icke överstiger femtusen kronor.

2.

Värnpliktige *E. G. H. Åkerblom* framförde under tjänstgöring vid Signalregementet den 10 januari 1944 ett med två hästar anspänt fordon å Uppsalavägen norrut mot avtagsvägen till Svea ingenjörkårs kasern. Strax före avtagsvägen förde Åkerblom fordonet över till körbanans högra sida med påföljd att fordonet kom i vägen för en i motsatt riktning framförd buss. Härvid inträffade en kollision, varvid två vid försvaret anställda förrådsarbetare, som åkte på hästskjutsen, samt båda fordonen och en av hästarna skadades.

I anledning av olyckan fördes vid Signalregementets regementskrigsrätt ansvars- och ersättningstalan mot Åkerblom.

Regementskrigsrätten, som fann att Åkerblom gjort sig skyldig till vårdslöshet genom att föra fordonet över till körbanans högra sida, dömde genom lagakraftvunnet utslag den 24 april 1944 Åkerblom jämlikt 130 § strafflagen för krigsmakten samt 2 och 38 §§ vägtrafikstadgan att hållas i vaktarrest fem dagar. Åkerblom förpliktades vidare, såvitt nu är i fråga, att utgiva skadestånd till kronan för den skadade hästen och för reparation av hästfordonet med tillhoppa 1 304 kronor 72 öre och till riksförsäkringsanstalten för erlagda sjukpenningar till förrådsarbetarna med tillhoppa 955 kronor 50 öre samt att ersätta anstalten dess rättegångskostnad med 25 kronor.

I en av försvarets civilförvaltning överlämnad till försvarsdepartementet den 15 mars 1957 inkommen skrift har Åkerblom anhållit om befrielse från ersättningsskyldigheten till statsverket och därvid i huvudsak anført.

Skadorna hava uppkommit genom mitt sätt att utföra en mig under militärtjänstgöring beordrad körning med hästanspänt fordon. Den av

domstolen konstaterade vårdslösheten kan icke anses som grov. Därest jag vid tillfället fört ett motorfordon, torde författningsenligt kronan icke hava gjort gällande krav mot mig. Det synes otillfredsställande att ett ur ersättningssynpunkt helt annat förhållande uppkommer allenast på den grund att skadorna härröra från trafik med ett kronans hästfordon. Min ekonomiska ställning är mycket svag, vilket i viss mån framgår redan av resultatet av verkställda indrivningsåtgärder. Min senaste årsinkomst uppgår till 4 320 kronor.

Försvarets civilförvaltning har jämte Åkerbloms skrift överlämnat en den 12 maj 1956 upprättad polisrapport, av vilken framgår, att Åkerblom är född 1914 och ogift. Enligt rapporten har vidare Åkerbloms arbetsgivare lantbrukaren S. Sunnefors uppgivit: Åkerblom anställdes vid Sunnefors' gård år 1947. Han hade vid anställningen mycket trassliga förhållanden, varför Sunnefors tog hand om honom och hjälpte honom att reda upp sina affärer. Åkerblom har i lön 180 kronor per månad och fritt vivre. Han har inga skulder och ej heller någon förmögenhet. Sunnefors anser, att Åkerblom icke har någon möjlighet att betala det skadestånd ärendet gäller, då Åkerblom själv icke kan påtaga sig något direkt ansvar och har liten möjlighet att söka sig någon annan anställning.

Försvarets civilförvaltning har i eget yttrande den 5 mars 1957 anfört: Enligt bevis från Tumba distrikts landsfiskalskontor kunde vid försök den 17 augusti 1948 till verkställighet av utslaget, i vad avsåge det kronan tilldömda skadeståndet å 1 304 kronor 72 öre, icke någon utmättningsbar »tillgång lösegendom» anträffas hos Åkerblom. Enligt bevis från Svartlösa distrikts landsfiskalskontor har Åkerblom den 21 maj 1952, den 6 oktober 1953 och den 10 mars 1955 anmodats att erlægga beloppet, vilket han icke varit i stånd att göra. Med hänsyn till arten av det brott, genom vilket Åkerblom ådragit sig skadeståndsskyldighet, och övriga omständigheter i ärendet vill civilförvaltningen för sin del icke motsätta sig, att Åkerblom befrias från honom enligt utslaget åliggande skadeståndsskyldighet till kronan med 1 304 kronor 72 öre.

Riksförsäkringsanstalten har avgivit utlåtande den 7 juni 1957. Av utlåtandet inhämtas bl. a. följande: I samband med rättegången förbehöll sig anstalten rätt att föra särskild talan om ersättning för vad anstalten ytterligare kunde komma att utgiva i anledning av olycksfallen. Anstaltens fordran hos Åkerblom för erlagda sjukpenningar och livräntor m. m. till de vid sammanstötningen skadade förrådsarbetarna uppginge till 5 860 kronor 57 öre. Åkerblom hade den 8 maj 1954 delgivits ersättningskrav från anstalten utan att någon inbetalning verkställts. Med hänsyn till vad som upplysts rörande Åkerbloms ekonomiska ställning ville anstalten för sin del icke motsätta sig, att han befriades från sin ersättningsskyldighet gentemot anstalten.

Statskontoret har i utlåtande den 24 juni 1957 uttalat, att ämbetsverket med hänsyn till föreliggande omständigheter icke ville motsätta sig, att

Åkerblom befriades från den i ärendet ifrågakomna ersättningsskyldigheten, därest han inom viss av Kungl. Maj:t bestämd tid inbetalade förslagsvis 200 kronor.

Departementschefen

Åkerblom har genom en trafikförseelse ådragit sig en betydande ersättningsskyldighet till statsverket. Med hänsyn härtill och till Åkerbloms personliga och ekonomiska förhållanden vill jag icke motsätta mig, att Åkerblom befrias från ersättningsskyldighet mot att han inbetalar 200 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att E. G. H. Åkerblom, därest han inom den tid som Kungl. Maj:t bestämmer till försvarets civilförvaltning inbetalar ett belopp av 200 kronor, befrias från ersättningsskyldighet till statsverket på grund av förenämnda olyckshändelse den 10 januari 1944.

3.

L. B. Samuelson fullgjorde våren 1954 värnpliktstjänstgöring vid infanteriskjutskolan å Rosersberg. Under fordonsvård vid skolans motorverkstad den 7 maj 1954 skadades Samuelson i högra handen, då en slagtändare, som han tog upp från marken, exploderade. Genom olyckan miste Samuelson de tre yttre fingrarna och motsvarande parti av mellanhanden.

Samuelson förde vid Stockholms läns västra domsagas häradsrätt ersättningstalan mot kronan och gjorde gällande att olyckan berodde på fel och försummelse hos vederbörande militärbefäl genom att slagtändaren kvarlämnats på plats, där värnpliktiga, som icke ägde kännedom om dylika stridsmedel, hade att arbeta.

Kronan bestred Samuelsons talan och genmälde: Det hade icke gått att utröna, hur slagtändaren kommit att hamna på den plats, där den hittades av Samuelson. Vederbörande militärbefäl kunde icke lastas för att slagtändaren legat på platsen. Enbart den omständigheten, att slagtändaren legat på den av Samuelson uppgivna platsen, grundade icke skadeståndsrätt för denne mot kronan. Även om så vore fallet, hade Samuelson emellertid genom sitt eget handlande vid tillfället i så avsevärd grad medverkat till skadornas uppkomst, att han själv borde svara för hela skadan eller skadeståndet i allt fall avsevärt jämkas.

Samuelson berättade vid häradsrätten, hörd under sanningsförsäkran:

Olycksdagen var han sysselsatt med rengöring av en motorcykel. På en närbelägen smörjbrygga stod en jeep. Ett par kamrater till Samuelson

bytte olja i dess motor. Under detta arbete kallades Samuelson till jeepen för att hjälpa till. Han gick då från motorcykeln till smörjbryggan; därvid höll han en mindre skruvmejsel av metall i handen. Intill smörjbryggan råkade han emellertid tappa mejseln. Där den föll var det tjockt gräs, varför han icke genast återfann mejseln. Under sitt letande påträffade han ett metallföremål, som han trodde vara mejseln. Då han tog upp föremålet med sin högra hand, upptäckte han, att det icke var mejseln. Han misstänkte då, att det var någon motordel. Innan han hann närmare undersöka föremålet, skedde explosionen. Samuelson inryckte till sin värnpliktstjänstgöring vid skjutskolan den 3 november 1953; han tillhörde hela tiden ett motorkompani. Den enda vapenutbildning han erhöll avsåg skjutning med kulsprutepistol. Han vore medveten om att själva skjutfältet var en farlig plats så till vida att där kunde kvarligga lättantändlig ammunition m. m.; anslag med varning därom funnos på olika platser. Olycksplatsen låg emellertid på ett inhägnat område avsett för olika motorfordon med garage, smörjbrygga m. m.

Häradsrätten fann i dom den 29 november 1955, att gällande säkerhetsföreskrifter beträffande handhavandet av slagtändare icke iakttagits och uttalade vidare: Därest dessa säkerhetsföreskrifter iakttagas, måste det vara uteslutet, att en slagtändare kommer på obehörig plats. Den omständigheten, att en slagtändare vid olyckstillfället legat intill smörjbryggan vid skjutskolans garage och inom ett område, där skjut- och sprängövningar icke förekomma, beror alltså på försummelse från något befäls sida. I målet har visserligen icke utretts vem som försummat sig i nämnda hänseende. Men detta förhållande kan enligt häradsrättens uppfattning icke föranleda till att Samuelson gentemot kronan försättes i sämre läge. Kronan är alltså ansvarig för den skada som härvid genom försummelse från något befäls sida drabbat Samuelson.

Genom sin dom förpliktade häradsrätten kronan att utgiva ojämkat skadestånd till Samuelson med tillhoppa 8 350 kronor jämte ränta, varjämte Samuelson förbehölls rätt att föra särskild talan om ytterligare ersättning för bestående lyte för framtiden.

Svea hovrätt, dit målet fullföljdes av kronan, uttalade i dom den 21 juni 1956: Såsom kronan i hovrätten anfört kan det icke anses uteslutet, att den slagtändare som förorsakat olyckan kommit på obehörig plats och i obehörig hand utan föreliggande försummelse av någon, för vilkens vållande kronan svarar. På grund härav och då ej heller eljest i målet förekommit omständighet av beskaffenhet att för kronan medföra ersättningskyldighet i anledning av olyckan, prövar hovrätten rättvist att, med ändring av häradsrättens dom i huvudsaken, ogilla Samuelsons talan i målet. Med ändring av häradsrättens dom jämväl såvitt häradsrätten lämnat utan bifall av kronan framställt yrkande om ersättning för rättegångskostnader vid häradsrätten förpliktar hovrätten Samuelson att i sådant hänseende till kronan utgiva 500 kronor. Samuelson förpliktas därjämte

att ersätta kronan dess rättegångskostnader i hovrätten med 475 kronor 85 öre.

Sedan Samuelson sökt revision uttalade Kungl. Maj:t i dom den 5 februari 1957: Även om den omständigheten att ifrågavarande slagtdandare kunnat finnas å platsen invid motorverkstaden berott på att de för handhavandet av dylik materiel gällande säkerhetsföreskrifterna ej i allo iakttagits, är icke visat, att denna underlåtenhet haft sin grund i försummelse av någon, för vilkens vållande kronan svarar. Såsom hovrätten funnit har ej heller eljest förekommit omständighet av beskaffenhet att för kronan medföra ersättningsskyldighet i anledning av olyckan. På grund av det anförda prövar Kungl. Maj:t rättvist fastställa hovrättens domslut såvitt nu är i fråga. Det åligger Samuelson att ersätta kronans rättegångskostnader hos Kungl. Maj:t med 500 kronor.

I en den 28 februari 1957 dagtecknad skrift har Samuelson anhållit om befrielse från skyldigheten att ersätta kronans rättegångskostnader och därvid anført: Jag saknar för närvarande medel till att betala denna skuld. Jag har inga inkomster utan är elev vid Hässleholms tekniska skola. Jag är partiellt invalidiserad och uppbär ersättning från riksförsäkringsanstalten för min utbildning vid skolan. Den skada jag åsamkats och för vilken jag ej erhållit någon ersättning av kronan har för mig inneburit ekonomisk katastrof. Det vore således hårt om jag dessutom måste betala kronans rättegångskostnader.

Försvarets civilförvaltning har i utlåtande den 30 april 1957 avstyrkt bifall till ansökningen och till stöd härför anført:

Samuelson har motiverat sin anhållan med att den honom åsamkade skadan för honom inneburit ekonomisk katastrof. Detta kan emellertid icke anses riktigt. Det är visserligen sant, att han för närvarande icke åtnjuter någon inkomst av arbete. Detta beror emellertid på, att han genomgår Hässleholms tekniska skola. Efter examen från skolan torde han ur förvärvssynpunkt komma i ungefär samma läge, som om olyckan icke inträffat och han fortsatt sin utbildning inom jordbruket. Från riksförsäkringsanstalten har upplysts, att Samuelson av anstalten tillerkänts livränta efter 100 % invaliditet under de tider, han bevisar undervisningen vid Hässleholms tekniska skola. I enlighet härmed har anstalten tillerkänt honom en livränta på 591 kronor 30 öre per månad under tidsperioderna den 10 augusti 1955—den 20 juni 1956 och den 20 januari—den 20 juni 1957. Vid bedömning av Samuelsons hemställen torde ytterligare böra beaktas, att han i rättegången åtnjutit förmånen av fri rättegång i samtliga instanser, varför han icke åsamkats några utgifter för utförande av sin egen talan. Civilförvaltningen är beredd att medgiva Samuelson anstånd med skuldens gäldande till dess han efter slutad utbildning erhållit sådan anställning, att han kan beräknas genom månatliga avbetalningar kunna fullgöra sin betalningsskyldighet. Däremot anser civilförvaltningen Samuelsons ekonomiska förhållanden icke motivera att i detta fall avsteg göres från principen, att förlorande part skall ersätta motpartens rättegångskostnader.

Civiltförvaltningen har till utredning om Samuelsons ekonomiska förhållanden vid sitt utlåtande fogat en efter Samuelsons avlidne fader den 7 november 1955 upprättad bouppteckning och en polisrapport den 21 mars 1957. Handlingarna utvisar, att Samuelson är född 1933 och sedan ett och ett halvt år vistas i Hässleholm, att förutom Samuelson modern och fyra syskon är delägare i dödsboet efter fadern, att behållningen i dödsboet utgjorde 43 853 kronor samt att bland tillgångarna i bouppteckningen upptagits del av jordbruksfastighet till ett värde av 66 200 kronor. Vidare har Samuelsons moder vid polisförhör uppgivit: Dödsboet är oskiftat. Från värdet å jordbruksfastigheten skall avdragas fasta inteckningsskulder med 31 000 kronor. Sonen har inga ekonomiska besparingar och bekostar själv sin utbildning med hjälp av den ersättning han erhåller från riksförsäkringsanstalten.

Statskontoret har i utlåtande den 8 maj 1957 uttalat: Samuelsons ekonomiska förhållanden synes i och för sig icke kunna åberopas som stöd för att han befrias från att fullgöra sin betalningsskyldighet. Då emellertid kronan ådömts skadestånd av häradsrätten, synes Samuelson haft visst fog för sin talan. Med hänsyn härtill och till övriga omständigheter i ärendet anser sig statskontoret — under beaktande jämväl av riksdagens beslut i liknande fall avseende vicekorpralen H. B. Pålsson (Rskr. 1954: 174) och furiren O. S. Swart (Rskr. 1957: 115) — för sin del kunna tillstyrka, att Samuelson befrias från ifrågavarande ersättningsskyldighet till kronan.

Departementschefen

Samuelson har ådragit sig svår handskada, då en slagtändare, som han tog upp från marken, exploderade. Av Samuelson mot kronan fördd skadeståndstalan har bifallits av häradsrätten men ogillats av hovrätten och högsta domstolen. I samband härmed har Samuelson förpliktats att ersätta kronans rättegångskostnader med tillhoppa 1 475 kronor 85 öre.

Av utredningen framgår, att olyckliga omständigheter medverkat till att Samuelson tagit upp slagtändaren samt att det förhållandet att slagtändaren kunnat finnas å platsen vid motorverkstaden kan ha berott på att de för handhavandet av dylik materiel gällande säkerhetsföreskrifterna ej i allo iakttagits. Med hänsyn härtill samt till beskaffenheten av den skada Samuelson ådragit sig — förlusten av tre av högra handens fingrar torde komma att medföra men för Samuelson i hans framtida yrkesverksamhet — ävensom till riksdagens beslut i åberopade liknande fall, anser jag mig i likhet med statskontoret böra föreslå, att Samuelson helt befrias från skyldigheten att ersätta kronans rättegångskostnader.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att L. B. Samuelson befrias från honom jämlikt Svea hovrätts dom den 21 juni 1956 och Kungl. Maj:ts dom den 5 februari 1957 åvilande skyldighet att ersätta kronans rättegångskostnader.

4.

Genom dom den 18 februari 1956, som vunnit laga kraft, fällde Svea hovrätt värnpliktige R. G. B. Adenkrans till ansvar för allmänfarlig vårdslöshet och förpliktade honom att utgiva skadestånd till kronan.

De närmare omständigheterna är följande.

Adenkrans fullgjorde år 1954 första värnpliktstjänstgöring med handräckningstjänst vid Svea ingenjörkår. Under tillfällig tjänstgöring den 24 november 1954 som städare vid ett av kompanierna skulle Adenkrans på order av dåvarande sergeanten B. Ö. Knutsson fylla olja i behållaren till en kamin, vilken var uppställd i den mittre av tre sammanbyggda baracker. Behållaren satt på kaminens baksida och var upptill försedd med ett påfyllningshål, tillslutet med ett litet med handtag försett lock, över vilket anbragts en i sidled svängbar plåtskiva. Omedelbart ovanför behållaren och under kaminens övre kant fanns ett jämförelsevis stort, med spjäll försett ventilationsrör, vilket från kaminen gick in i väggen. Adenkrans höll oljan i ventilationsröret i stället för i behållaren. Eftersom kaminens brännare var tänd, uppstod en explosion, varvid baracken antändes.

Med anledning av branden fördes vid Solna domsagas häradsrätt ansvars- och ersättningstalan mot Adenkrans. Åklagaren gjorde gällande, att Adenkrans umgåtts ovarsamt med oljan i närheten av eld. Kronan yrkade förpliktande för Adenkrans att utge ersättning för förstörd och skadad materiel med 13 446 kronor 48 öre jämte ränta.

Adenkrans bestred vid häradsrätten ansvar och ersättningsskyldighet samt uppgav rörande de närmare omständigheterna kring branden enligt häradsrättens dom:

Dagen före branden visade Knutsson för Adenkrans kompaniexpeditionslokalerna och stannade därvid omkring en och en halv meter framför den kamin, som stod i förrummet till kompaniexpeditionen. Knutsson nämnde för Adenkrans, att denne följande dags morgon skulle fylla olja i kaminerna, och tillade att det på baksidan av dem fanns ett hål att hälla oljan i. Däremot angav Knutsson icke bestämt var påfyllningshålet satt. På Adenkrans' fråga, huruvida det var farligt att hälla i olja om det var eld i kaminen, svarade Knutsson nekande. På morgonen den 24 november infann sig Adenkrans hos Knutsson och blev av denne tillsagd att städa i logementen och att fylla på olja i alla kaminer. Adenkrans gick och hämtade en jeepdunk. Han tog med sig dunken till mittbaracken för att fylla på olja i kaminen där. Uppgiften kom honom att känna osäkerhet och oro, emedan han

efter en olyckshändelse i åttaårsåldern, då en tändsticksask flammade upp i ansiktet på honom, varit rädd för eld och enär han icke förut haft med en kamin av denna typ att göra och icke heller sett någon annan fylla på olja i den. Stående till höger om kaminen sökte han enligt Knutssons anvisning efter påfyllningshålet på baksidan av kaminen. Någon instruktion angående kaminens skötsel fanns, enligt vad Adenkrans kunde erinra sig, ej uppsatt på väggen. Det enda hål han fann var ventilationsröret. Dess spjäll stod snett öppet och Adenkrans trodde därför att han funnit påfyllningshålet. Det var eld i kaminen och detta gjorde honom nervös. Knutsson hade icke sagt hur mycket olja som skulle hällas i varje kamin. Adenkrans hällde därför först i en mycket liten skvätt olja för att se om något skulle hända. Då ingenting inträffade, hällde han i ytterligare en skvätt samt därefter omkring en liter olja. Därvid slog emellertid en ungefär en meter hög eldslåga upp ur hålet och svedde honom i ansiktet. Han förde händerna till ansiktet och tappade dunken på golvet. Oljan rann ur dunken på golvet och antändes, varefter det började brinna i logementet.

Häradsrätten uttalade i dom den 3 november 1955: Häradsrätten finner genom vittnesmål av Knutsson styrkt, att denne givit Adenkrans erforderliga instruktioner för påfyllning av olja i kaminen. Av Adenkrans' egen utsaga vid häradsrätten finner häradsrätten framgå, att han genom sina åtgärder vållat branden. Adenkrans har härigenom åsidosatt den aktsamhet, som han till förekommande av eldfara bort iakttaga. Adenkrans är därför förfallen till ansvar för allmänfarlig vårdslöshet. Vid denna bedömning åligger det även Adenkrans att gälda kronans skadestånd. Adenkrans har vitsordat det av kronan fordrade beloppets skälighet.

Häradsrätten dömde Adenkrans jämlikt 19 kap. 5 § strafflagen att för allmänfarlig vårdslöshet till kronan utgiva 40 dagsböter om fyra kronor. Vidare förpliktades Adenkrans att till kronan utgiva ersättning med 13 446 kronor 48 öre jämte fem procent ränta därå från den 25 oktober 1955, tills full betalning skedde, samt att återgälda statsverket kostnaden för försvaret av Adenkrans i häradsrätten med 350 kronor.

Hovrätten, dit målet fullföljdes av Adenkrans, fann ej skäl att göra ändring i häradsrättens dom och förpliktade Adenkrans att återgälda statsverket kostnaden för försvaret av Adenkrans i hovrätten med 150 kronor.

I en den 3 juli 1956 dagtecknad skrift har Adenkrans av ekonomiska skäl anhållit om befrielse från den ådömda skadeståndsskyldigheten.

Försvarets civilförvaltning, som införskaffat utredning angående Adenkrans' ekonomi, har i utlåtande den 18 december 1956 förklarat, att hel befrielse ej borde ifrågakomma men att med hänsyn till Adenkrans' ekonomiska ställning nedsättning av skadeståndet borde medgivas; och har ämbetsverket föreslagit, att Adenkrans, därest han förslagsvis inom två år erlade 500 kronor, bleve befriad från vidare skadeståndsskyldighet.

Enligt förenämnda utredning har Adenkrans vid polisförhör den 3 oktober 1956 uppgivit: Han är född den 5 januari 1933, är gift och har i äktenskapet ett minderårigt barn, fött 1956. Hustrun har ej anställning eller inkomst. Han är anställd som kemigraf vid Dagens Nyheter med en veckoinkomst av 256 kronor. Hyran utgör 240 kronor per månad. Skulderna uppgår till 2 350 kronor, varav 350 kronor utgör återstående skuld å rättegångskostnaderna, som ursprungligen uppgått till 500 kronor. Sistnämnda skuld avbetalar han med 50 kronor per månad. Återstående skuld, 2 000 kronor, avser ett bosättningslån, som han fick av släktingar, då han erhöll nuvarande bostad i Hägersten. Pengarna har han så gott som helt inbetalat i bostaden. Han avbetalar detta lån jämte 4 % ränta i mån av förmåga. År 1954 blev han hemförlovad från militärtjänsten på grund av nervsjukdom, som han ådragit sig till följd av brandolyckan och därav följande dom och skadeståndsskyldighet. Hans inkomst åtgår helt till familjens nödiga uppehälle och till avbetalningar å nämnda lån. Han är därför oförmögen att betala skadeståndet.

Statskontoret har i utlåtande den 9 januari 1957 förklarat, att ämbetsverket icke ville motsätta sig, att skadeståndsskyldigheten i enlighet med civilförvaltningens förslag begränsades till 500 kronor.

Departementschefen

Adenkrans har genom den uppkomna branden ådragit sig — förutom ett kännbart bötesstraff — ett skadestånd, som är så betydande, att han torde ha små utsikter att kunna betala någon mera avsevärd del därav. Att Adenkrans icke söker undandraga sig honom åliggande betalningsskyldighet framgår av att han till civilförvaltningen gjort viss avbetalning å de utdömda rättegångskostnaderna. Med hänsyn till de förhållanden under vilka branden uppkommit, det straff som utdömts och den förebragta utredningen om Adenkrans' ekonomi anser jag, att det skulle vara obilligt att icke tillmötesgå ansökningen. Fullständig befrielse från skadeståndsskyldigheten torde dock av principiella skäl icke kunna komma i fråga. Jag föreslår därför, att Adenkrans befrias från skadeståndsskyldighet mot att han, såsom myndigheterna föreslagit, inbetalar 500 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att R. G. B. Adenkrans, därest han inom den tid som Kungl. Maj:t bestämmer till försvarets civilförvaltning inbetalar ett belopp av 500 kronor, befrias från skadeståndsskyldighet till kronan på grund av förenämnda brand den 24 november 1954.

5.

Genom dom den 25 november 1955 fällde hovrätten över Skåne och Blekinge, såvitt nu är i fråga, kassören vid Blekinge flygflottilj *Märta Sofia Tydén* till ansvar för medhjälp till grov trolöshet mot huvudman samt förpliktade Märta Tydén att solidariskt med förvaltaren vid flygvapnet A. H. V. Bjärbo utgiva skadestånd till kronan.

De närmare omständigheterna är följande.

Bjärbo uppehöll tjänsten som kassachef vid flottiljen sedan den 15 januari 1951. Märta Tydén uppehöll befattningen som kassör från den 1 mars 1951. Det ålåg henne därvid, under kassachefens överinseende, att mottaga och kvittera till kassan inflytande medel, att med redovisnings-skyldighet handhava kassan anförtrodda medel samt att på grundval av behörigen tecknade anordningsbeslut eller efter kassachefens medgivande verkställa kontanta utbetalningar. Kassören hade till sig utanordnat ett stående förskott om 20 000 kronor, avsett för utbetalningar, som icke lämpligen kunde ske över postgiro. Från kassaförskottet kunde med hänsyn till tjänstens krav utlämnas s. k. underförskott, avsedda för brådskande — oftast smärre — utgifter i tjänsten, exempelvis vid hastigt beslutad tjänsteresa. Underförskott fick icke stå oredovisat längre tid än en månad.

Allmän åklagare förde vid Östra och Medelsta domsagas häradsrätt ansvarstalan mot Bjärbo, Märta Tydén och en tredje person. Åklagaren yrkade ansvar å Bjärbo bl. a. för grov trolöshet mot huvudman under påstående att Bjärbo under tiden våren 1952—den 18 november 1954 vid upprepade tillfällen förmått Märta Tydén att mot förskottskvitton till honom utlämna pengar ur hennes kontanta kassaförskott, vilka pengar Bjärbo förbrukat för sina personliga behov. Åklagaren anförde vidare: Märta Tydén hade med vetskap om att den av henne omhändertavda kassan blott finge användas för utbetalningar, som skulle bestridas av statsmedel, låtit Bjärbo ur kassan utfå tillhoppa minst 9 057 kronor 25 öre under tiden 1952—1954. Till en början hade hon trott, att Bjärbo tillfälligt behövt pengarna i sin egenskap av kassör vid F 17:s Idrottsförening och Blekinge Flygklubb, och hade då därigenom gjort sig skyldig till tjänstefel. I december månad 1952 hade hon emellertid förstått att Bjärbo för egen räkning förbrukade medlen och hade förty därefter gjort sig skyldig till medhjälp till grov trolöshet mot huvudman.

Kronan yrkade vid häradsrätten, såvitt nu är i fråga, ersättning av Bjärbo och Märta Tydén solidariskt med 9 057 kronor 25 öre jämte ränta.

Bjärbo erkände vad åklagaren i målet fört honom till last. Märta Tydén bestred åtalet under påstående att hon icke insett, att de till Bjärbo utbetalade förskottsbeloppen av denne användes för otillåtna ändamål samt att hon ansett sig skyldig att efterkomma sin förman kassachefens rekvisitioner av förskott ur kassan.

Häradsrätten uttalade i dom den 4 maj 1955 bl. a. följande:

Vad beträffar Märta Tydén är till en början uppenbart, att Bjärbo icke kunnat åtkomma penningmedlen ur förskottskassan, därest icke Märta Tydén utlämnat dem till honom mot erhållande av förskottskvittona. Hon har själv medgivit, att hon hela tiden känt till att kassaförskottet icke finge användas för andra utgifter än sådana som skola bestridas av statsmedel. Avgörande för bedömandet av ansvarsyrkandena mot henne blir därför i första hand den uppfattning hon vid utlämnandet av medlen hyst angående den användning, Bjärbo komme att göra av medlen, och huruvida denna för henne framstått såsom otillbörlig eller ej.

Med hänsyn till den praxis i fråga om utlämnande av förskott som tillämpats vid kassaavdelningen, särskilt arten av vissa förskott och den tydligen relativt stora frekvensen av underförskott, bl. a. i form av förtidig utbetalning av löneförmåner, samt i betraktande av att Bjärbo i förstone synes hava för Märta Tydén antytt, att han skulle använda medlen för flygklubbens eller idrottsföreningens räkning, måste tilltro fästas till hennes uppgift om att hon vid utlämnande av de första förskotten icke misstänkt oriktigt förfarande av Bjärbo. Av hennes egen berättelse framgår dock att hon ganska snart fattat misstanke om att allt icke vore rätt beställt och att dessa misstankar så småningom allt mer oroat henne. Så länge hon endast misstänkt och icke insett att Bjärbo använde medlen för otillbörligt ändamål kan emellertid Märta Tydén — med hänsyn till att hon icke haft att granska behörigheten av utanordningsbeslut och enligt för tjänsten gällande föreskrifter skolat verkställa utbetalningar i överensstämmelse med kassachefens anvisningar — icke anses hava genom utbetalning av förskott till Bjärbo gjort sig skyldig till förfarande, som bör såsom tjänstefel eller eljest medföra ansvar för henne. Så snart hon insett, att Bjärbo komme att använda de utbetomna förskotten för otillbörligt ändamål, har det däremot ålegat henne att, ehuru hon i tjänsten lydde under Bjärbo, vägra utbetalning av förskott till denne och har hon, eftersom hon då måste hava insett att Bjärbo missbrukade sin ställning och att utbetalningarna medförde skada för Kungl. Maj:t och kronan, genom att under angivna förhållanden utbetala förskott gjort sig skyldig till medhjälp i Bjärbos trolöshetsbrott.

Vid bedömande av frågan när Märta Tydén kommit till sådan insikt som nyss sagts är särskilt att beakta, att Bjärbo vid fyra tillfällen omedelbart innan förestående inventering av kassan inbetalat såsom förskott utbetomna belopp, nämligen i juni och december 1952, i juni 1953 och i juni 1954 samt att han vid åtminstone tre av dessa tillfällen kort tid efter inventeringen tagit ut nytt förskott till samma eller större belopp än det han nyss ersatt. Det synes enbart med hänsyn till dessa omständigheter uppenbart att Märta Tydén, då hon i juli 1954 på Bjärbos begäran till honom mot förskottskvitto utbetalade 7 000 kronor insett att Bjärbo skulle använda medlen för otillbörligt ändamål. Vad Märta Tydén anfört om att hon då förmodat att beloppet skulle användas i och för då pågående lottakurs förtjänar nämligen icke avseende. Emellertid framgår av såväl Märta Tydéns som de båda vittnenas uppgifter, att hon åtskilligt tidigare kommit till insikt om rätta förhållandet. De nämnda uppgifterna visa, att Märta Tydén redan under hösten 1952 hyst stark oro med anledning av att Bjärbo haft förskott på mellan 2 000 och 3 000 kronor. Hon har själv vid huvudförhandlingen uppgivit att det förslag, som hon den 8 december

1952 gjorde till revisor Holmlöf att under det han väntade på Bjärbo revidera hennes kassaförskott, skett för att hon önskade att denne skulle upptäcka saken, ehuru hon icke var handlingskraftig nog att omtala förskotten för Holmlöf. Då hon därpå upplevde hurusom Bjärbo samma dag omedelbart innan Holmlöf efter lunchen kom in på kassaavdelningen till henne överräckte ett kuvert med pengar för inlösen av förskottet och att Bjärbo endast några dagar senare begärde att utfå förskott å ungefär motsvarande belopp, måste hon hava insett, att Bjärbo skulle hava pengarna för icke tillåtna ändamål.

Häradsrätten finner på grund av det anförda, att Märta Tydén genom att verkställa sistberörda utbetalning och genom de därefter följande utbetalningarna av förskott till Bjärbo — möjligen med undantag för någon mindre utbetalning — gjort sig skyldig till medverkan i Bjärbos trolöshetsbrott.

Det synes uppenbart, att Märta Tydén förmåtts till utbetalning av förskotten genom missbruk av hennes oförstånd och beroende ställning under sådana förhållanden, att bestämmelsen i 3 kap. 5 § strafflagen om nedsättning av straff är tillämplig. Då emellertid hennes medverkan varit en väsentlig förutsättning för att Bjärbos brott skulle kunna fullbordas, kan hennes medhjälp icke anses så ringa, att straff för densamma ej bör ådömas. Hennes förfarande har därjämte inneburit åsidosättande av tjänsteplikt.

Beträffande Märta Tydén föreligga åtskilliga starkt förmildrande omständigheter. Bland dessa äro särskilt att framhålla följande. Hon har uppenbarligen hyst en ganska kraftig känsla av att hon varit beroende av Bjärbo. Hon är ung samt synes hava varit ganska oerfaren och osjälvständig till sin natur. Medlidande med Bjärbo får även antagas hava inverkat på hennes ställningstagande. Ehuru hennes brott i och för sig är av allvarlig beskaffenhet, bör hon därför med hänsyn till det anförda ådömas ett kortvarigt fängelsestraff. De anförda omständigheterna göra att det icke kan anses, att hon genom sin brottslighet i avsevärd mån skadat det anseende som hon i sin befattning såsom kansliskrivare i kassatjänst bör äga. Anledning föreligger därför icke att jämte frihetsstraffet döma till suspension eller avsättning.

Jämte det häradsrätten fällde Bjärbo till ansvar för bl. a. grov trolöshet mot huvudman dömde häradsrätten Märta Tydén jämlikt 3 kap. 4 och 5 §§, 4 kap. 1 och 2 §§, 22 kap. 5 § samt 25 kap. 5 § strafflagen för medhjälp till Bjärbos trolöshetsbrott till fängelse tre månader, varjämte häradsrätten förordnade om villkorlig dom utan övervakning. Vidare förpliktades Bjärbo och Märta Tydén att till kronan, en för båda och båda för en, utgiva 9 057 kronor 25 öre jämte fem procent ränta därå från den 7 april 1955, tills betalning skedde. Slutligen ålades Märta Tydén att återgälda statsverket ersättningen till hennes offentlige försvarare med 478 kronor.

Sedan Bjärbo och Märta Tydén hos hovrätten fullföljt talan mot häradsrättens dom, uttalade hovrätten i sin dom den 25 november 1955 i fråga om Märta Tydén:

Vad Märta Tydén angår finner hovrätten, att hon i den omfattning häradsrätten angivit måste ha insett, att Bjärbo skulle ha de såsom förskott uttagna medlen för icke tillåtna ändamål, och därför gjort sig skyldig till medverkan i hans trolöshetsbrott. Lika med häradsrätten anser hovrätten att bestämmelsen i 3 kap. 5 § strafflagen om nedsättning av straff bör tillämpas, att hennes medverkan icke kan anses så ringa att straff för densamma ej bör ådömas och att hennes förfarande jämväl inneburit åsidosättande av tjänsteplikt.

Vid utmätande av straffet finner hovrätten emellertid följande vara att beakta. I målet är upplyst, att förskott förekommit i stor utsträckning vid flottiljen. Märta Tydén har uppgivit, att löneförskott även i andra fall än Bjärbos överstigit förskottstagarens intjänta lön och att dylika förskott uppburits även av Bjärbos överordnade. Vad Märta Tydén sålunda uppgivit har icke blivit i målet vederlagt. Märta Tydén har icke dolt sin oro över Bjärbos förskott. Hon har, enligt vad såväl hon själv som vittnena Inga Nilsson och Märta Skagerlind uppgivit, ofta talat med dem om förskotten och även låtit den under Bjärbos ledigheter vikarierande kassachefen, Jonasson, få kännedom om desamma. Vad sålunda förekommit synes ha bort föranleda denne att ingripa och anmäla förhållandet till flottiljchefen redan på ett tidigt stadium. Enligt vad Märta Tydén uppgivit, har Jonasson i stället — ända till december 1954 — svarat henne, att hon endast hade att lyda kassachefens order. Med beaktande härav och av de synpunkter häradsrätten anfört beträffande straffmätningen bör frihetsstraff icke utmätas för Märta Tydén utan bör brottet anses sonat med dagsböter. Även vid ett dylikt straff bör hon erhålla villkorligt anstånd med straffets verkställande. Lika med häradsrätten finner hovrätten Märta Tydén icke kunna undgå att solidariskt med Bjärbo ersätta kronan dess förlust på grund av förskotten.

Hovrätten bestämde i sitt domslut, med ändring av häradsrättens dom i ansvarsfrågan, såvitt anginge Märta Tydén, det straff hon jämlikt de av häradsrätten åberopade lagrummen förskyllt till 100 dagsböter om sju kronor att tillfalla kronan, varjämte hovrätten förordnade om villkorlig dom utan övervakning. I övrigt fastställdes häradsrättens dom, såvitt i hovrätten vore ifråga.

Sedan Bjärbo och Märta Tydén fullföljt talan mot hovrättens dom, fann Kungl. Maj:t enligt beslut den 6 juni 1956 ej skäl meddela prövningstillstånd. I samband härmed förpliktades Märta Tydén att återgälda statsverket ersättningen till hennes offentlige försvarare för biträdet vid målets fullföljd hos Kungl. Maj:t med 125 kronor.

I en den 28 juni 1956 dagtecknad skrift har Märta Tydén anhållit, att Kungl. Maj:t av nåd måtte befria henne från bötesstraffet och ersättningskyldigheten samt genom sitt ombud anfört: Märta Tydén har vid domstolarna utförligt framhållit de omständigheter, varpå hon grundat sitt yrkande att dels bliva fri från ansvar, dels ock befrias från ersättningskyldighet. Hon kan icke finna det överensstämmande med rättvisan, att hon — såsom en ringa underordnad — skall svara för betalningsskyldigheten av vad en hennes överordnade förskingrat. Hennes tjänsteställning

var sådan, att hon endast hade att lyda order. Det kan icke heller anses bevisat, att hon insett eller bort inse, vad Bjärbo företagit sig och det brottsliga i hans förfarande.

Genom beslut den 31 augusti 1956 har Kungl. Maj:t funnit anledning ej förekomma att lämna bifall till ansökningen såvitt den avsåge befrielse från bötesstraffet och funnit ansökningen i övrigt innefatta ett ämne, som icke utgjorde föremål för nåd. Märta Tydéns förenämnda skrift har där- efter överlämnats till försvarsdepartementet.

Försvarets civilförvaltning har i utlåtande den 12 december 1956 an- fört: Varken Bjärbo eller Märta Tydén har erlagt någon del av den ersättning å 9 057 kronor 25 öre jämte ränta, som de är skyldiga att soli- dariskt utgiva till kronan. Vid försök den 10 augusti 1956 till verkställig- het, i vad avser Märta Tydéns ersättningsskyldighet, har någon utmät- ningsbar tillgång icke kunnat anträffas hos henne. Av redovisning fram- går, att en förrättningskostnad å 4 kronor 50 öre, avseende ersättning åt låssmed, åsamkats kronan i verkställighetsärendet, för vilken kostnad Märta Tydén torde vara ersättningsskyldig gentemot kronan. Märta Tydén har ådragit sig ersättningsskyldighet genom medverkan till ett brott, som i och för sig är av allvarlig art. Åtskilliga förmildrande omständigheter måste dock anses föreligga i fråga om hennes andel däri, och ansvars- frågan, såvitt angår henne, har också med tillämpning av 3 kap. 5 § straff- lagen blivit så bedömd, att hon icke befunnits förskylla svårare straff än villkorligt ådömda böter. Med hänsyn härtill och till övriga omständig- heter i ärendet anser sig civilförvaltningen kunna tillstyrka bifall till ansökningen i så måtto att Märta Tydén, därest hon inom tid, som Kungl. Maj:t bestämmer, till civilförvaltningen inbetalar ett belopp av förslags- vis 300 kronor, befrias från återstående ersättningsskyldighet till kronan på förevarande grund.

Av civilförvaltningens utlåtande och en den 3 december 1956 dagteck- nad polisrapport inhämtas rörande Märta Tydéns personliga förhållan- den följande.

Märta Tydén, som är född den 6 januari 1925, är gift och bor i Häger- sten. Äktenskapet är barnlöst, och Märta Tydén har ej försörjningsplikt mot annan person. Hon är anställd vid skogs- och lantbruksakademin med en månadslön av 963 kronor, varå göres skatteavdrag med 232 kro- nor. Mannen, som ej har anställning eller inkomst, studerar vid Stock- holms tekniska institut och försörjes helt av hustrun. Makarna äger ej någon förmögenhet. Märta Tydéns skulder uppgår till cirka 2 000 kro- nor, varav (478 + 125 =) 603 kronor avser skuld till statsverket för ersättning till offentlig försvarare. Hyran för bostaden utgör 230 kronor för månad, vartill kommer utgifter för lyse och telefon. Makarnas rese- kostnader till och från arbetet uppgår till 70 kronor per månad. Enligt Märta Tydén räcker hennes inkomst endast till makarnas nödtorftiga uppehälle, varför hon är oförmögen att göra någon avbetalning å ifråga- varande skuld till kronan.

Statskontoret har i utlåtande den 16 januari 1957 anfört, att ämbetsverket i olika sammanhang uttalat, att starka betänkligheter mötte mot befrielse från ersättningsskyldighet, som hade sin grund i brottsliga handlingar, men att ämbetsverket med hänsyn till omständigheterna i förevarande ärende icke ville motsätta sig, att framställningen bifölles på sätt civilförvaltningen föreslagit.

Departementschefen

Märta Tydén har under tjänstgöring vid flygflottiljen till Bjärbo mot förskottskvitton utbetalat pengar, som denne förbrukat för personliga behov. Domstolarna, som dömt Bjärbo för grov trolöshet mot huvudman, har ansett att Märta Tydén gjort sig skyldig till medverkan till detta brott och därför dömt henne till straff samt funnit henne vara skyldig att solidariskt med Bjärbo ersätta kronan dess förlust på grund av förskotten. I allmänhet möter starka betänkligheter mot att befria från ersättningsskyldighet som åvilar någon på grund av brottslig gärning. I detta fall framgår emellertid av domstolarnas motivering att omständigheterna är i hög grad mildrande. Vad särskilt angår skadeståndsskyldigheten måste beaktas att Märta Tydén icke själv tillgodogjort sig några medel utan endast gjort Bjärbos brottsliga förfarande möjligt genom sin efterlåtenhet. Med hänsyn till vad som upplysts om Märta Tydéns ekonomiska ställning skulle det uppenbarligen vara mycket svårt för henne att gälda statsverket tillkommande ersättningar. Jag vill därför icke motsätta mig att Märta Tydén befrias från skadeståndsskyldighet mot att hon, såsom myndigheterna föreslagit, inbetalar 300 kronor.

Jag hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva att Märta Sofia Tydén, därest hon inom den tid som Kungl. Maj:t bestämmer till försvarets civilförvaltning inbetalar ett belopp av 300 kronor, befrias från skadeståndsskyldighet till kronan enligt hovrättens över Skåne och Blekinge dom den 25 november 1955.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, under punkterna 1—5 hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

A. Broberg.

Bilaga

Förteckning över av Kungl. Maj:t under år 1957 avgjorda, helt eller delvis bifallna ärenden angående befrielse från ersättningskyldighet

Sökande	Grund för ersättningskyldighet	Ersättningsbelopp	Kungl. Maj:ts beslut	
			Dag	Beslutets innebörd
1	2	3	4	5
Eldarna N. E. Andersson och H. R. Ekdahl	Skada å ångpanna genom torrkokning	1 427 kr. 67 öre	10/1 57	Hel befrielse från eventuellt åvilande ersättningskyldighet
K. H. Svensson	Skadegörelse m.m. i samband med brottsliga gärningar	1 381 kr. 94 öre jämte ränta solidriskiskt med annan person. (Härav av Svensson inbetalat mer än hälften av kapitalbeloppet)	8/3 57	Hel befrielse
Värnpliktige K. E. Karlsson	Skada vid tältbrand	4 842 kr. 72 öre jämte ränta	29/7 57	Hel befrielse
Fanjunkaren C. Asplund	Förkommen materiel	456 kr. 4 öre jämte ränta samt kronans rättegångskostnad 200 kr.	4/10 57	Befrielse mot inbetalning av 300 kr.
Värnpliktige L. Wallin	Skada å kronan tillhörig bil vid olovligt nyttjande	1 763 kr. 47 öre (Härav indrivet 310 kr.)	10/10 57	Befrielse mot inbetalning av 300 kr.